

BRAZILIAANS LES 9

9.1 Inleiding

In deze les vindt u een uitspraak oefening, een dialoogje, een gedeelte uit de Braziliaanse Bijbel en weer een gedeelte van het verhaal "o outro".
En wat nieuwe theorie. Veel succes!

9.2 Pronúncia (uitspraak)

Beluister nu de uitspraak van het onderdeel: "Meeting someone".
Kopieer het onderstaande adres en ga naar deze Braziliaanse site:
<http://www.sonia-portuguese.com/text/phrases.htm# Some useful sentences>
Beluister alleen dit onderdeel!
Stop niet voor u elk woord kunt uitspreken.
Herhaal deze oefening regelmatig.

Some useful sentences

Sim.	Ja.
Não.	Nee.
Obrigado/a por tudo.	Bedankt voor alles.
Obrigado/a pelo cafezinho.	Bedankt voor de koffie.
Obrigado/a pela informação.	Bedankt voor de informatie.
Acho que sim.	Ik denk het wel.
Acho que não.	Ik denk het niet.
Talvez.	Misschien.
Eu também.	Ik ook.
Agora não.	Nu niet.
Ainda não.	Nog niet.
Não sei.	Ik weet het niet.
Não sei ainda.	Ik weet het nog niet.
Como você quiser.	Als je wilt.
Onde você quiser.	Waar je wilt.
Quando você quiser.	Wanneer je wilt.
Foi um prazer falar com você.	Het was prettig om met jou te praten.
Foi um prazer te conhecer.	Het was prettig je te ontmoeten.

9.3 Met de taxi!

Het spoorwegennet in Brazilië is vooral gericht op goederenvervoer. Daarom wordt er voor binnenlandse reizen vooral gebruik gemaakt van de bus (ônibus).
Voor korte ritten kan men natuurlijk ook gebruik maken van een taxi.
Taxi's zijn er in Brazilië in overvloed. De gebruikelijke manier om een taxi te nemen is op straat wachten tot er een taxi aankomt en dan je hand opsteken.
Alle taxi's hebben een meter. De ritprijs is afhankelijk van de afstand en de tijdsduur.
Hier volgen enkele zinnen die u kunt gebruiken als u een taxi neemt.

BRAZILIAANS LES 9

1. Pode levar tres pessoas? (Kunt u drie personen meenemen?)
pode – Zie 9.3!
2. Pode levar-nos para o centro por favor? (Kunt u ons a.u.b. naar het centrum brengen?)
3. Qual o preço para o centro? (Wat kost een rit naar het centrum?)
o preço = de prijs
4. Pode ligar o taximetro por favor? (Kunt u de taxi meter a.u. b. aanzetten?)
ligar = o.a. aanzetten (van een T.V./ radio / enz.)
5. Pode deixar – nos aqui? (Kunt ons er hier uitzetten?)
6. Quanto é? (Hoeveel is het?) N.B! De taxi is in Brazilië goedkoper dan in ons land!

9.3 **Het werkwoord "poder" (kunnen)**

prs. : posso, pode, podemos, podem

prf. : pude, pôde, pudemos, puderam

ipf. : podia, podíamos, podiam.

9.4 **Uit de Braziliaanse Bijbel**

Havia uma pequena cidade, de poucos habitantes. Um rei poderoso veio contra ela, cercou-a com muitos dispositivos de guerra.

Ora, naquela cidade vivia um homem pobre mas sábio, e com sua sabedoria ele salvou a cidade. No entanto, ninguém se lembrou mais daquele pobre.

Por isso pensei: Embora a sabedoria seja melhor do que a força, a sabedoria do pobre é desprezada, e logo suas palavras são esquecidas.

9.5 **Opmerkingen n.a.v. de tekst.**

- Havia uma pequena cidade, de poucos habitantes.
havia = er was, er waren; pequeno = klein; pouco = weinig; habitantes = inwoners
Vertaling: Er was een kleine stad met weinig inwoners.
- Um rei poderoso veio contra ela, cercou-a com muitos dispositivos de guerra.
um rei = een koning; poderoso = machtige;
veio = kwam (prf. van vir = komen, zie 9.6!); cercou-a = omsingelde haar (cercar = omsingelen); dispositivos de guerra = hier: belegeringswerken
Vertaling: Een machtig koning kwam tegen haar en omsingelde haar met veel belegeringswerken.
- Ora, naquela cidade vivia um homem pobre mas sábio,
ora = Welnu; **naquela** cidade = **em aquela** cidade = in die stad; viver = leven, wonen; sábio = wijs
Vertaling: Welnu, in die stad woonde een arme maar wijze man,

BRAZILIAANS LES 9

- e com sua sabedoria ele salvou a cidade. No entanto, ninguém se lembrou mais daquele pobre.
sabedoria = wijsheid; salvar = redden, verlossen; no entanto = toch; ninguém = niemand; se lembrar = zich herinneren; aquele pobre = die arme (man)
Vertaling: en met zijn wijsheid redde hij de stad. Toch herinnerde zich niemand meer die arme man.
- Por isso pensei: Embora a sabedoria seja melhor do que a força, por isso = daarom; pensar = denken; embora = hoewel; seja = is (prs.con.!)
força = kracht
Vertaling: Daarom heb ik gedacht: hoewel wijsheid beter is dan kracht,....
- a sabedoria do pobre é desprezada, e logo suas palavras são esquecidas.
é desprezada = wordt geminacht (later meer hierover!); logo = spoedig; palavra = woord; são esquecidas = zijn vergeten (later meer hierover!)
Vertaling: wordt de wijsheid van de arme man geminacht en spoedig zijn zijn woorden vergeten.

9.6 Het werkwoord "vir" (komen)

prs. : venho, vem, vimos, vêm

prf. : vim, veio, viemos, vieram

ipf. : vinha, vínhamos, vinham

9.7 Opdracht 1 Werkwoorden

Zet de werkwoorden in de juiste vorm!

Voorbeeld: comprar – prs. Ele **compra** um livro.

1. comprar – prf. Eles não .....um carro.
2. comer – prs. Elas ..... muita carne.
3. aprender – fut. Nós ..... os verbos. (aprender = leren, o verbo = het werkwoord.)
4. estar – ipf. Todo dia ele ..... casando.
5. beber – prs. Eu ..... muito.
6. parar – ipf. O carro ..... na porta. (parar = stoppen)
7. estar – prf. Nós ..... no Rio.
8. almoçar – ipf. Sempre eu ..... em uma hora.
9. ter – prs. Eles..... uma casa grande.
10. viajar – prs. Nós ..... para Brasil.
11. trabalhar – prf. Eu ..... duramente.
12. estar – prs. Nesta semana ele..... ocupado.
13. escrever – prf. Jorge Amado .....muitos livros.
14. poder – prs. Você ..... levar tres pessoas?

BRAZILIAANS LES 9

9.8 O outro

Almoçava em uma hora, às vezes uma hora e meia, num dos restaurantes das proximidades, e voltava para o escritório. Havia dias em que eu falava mais de cinquenta vezes ao telefone. As cartas eram tantas que a minha secretária, ou um dos assistentes, assinava por mim.

E, sempre, no fim do dia, eu tinha a impressão de que não havia feito tudo o que precisava ter feito. Corria contra o tempo.

Quando havia um feriado, no meio da semana, eu me irritava, pois era menos tempo que eu tinha.

Levava diariamente trabalho para casa, em casa podia produzir melhor, o telefone não me chamava.

9.9 Opmerkingen

- Almoçava em uma hora, às vezes uma hora e meia, num dos restaurantes das proximidades, e voltava para o escritório.
almoçava = ik at; às vezes = dikwijls; proximidades = omgeving, **num dos** restaurantes **das** proximidades = **em um de os** restaurantes **de as** proximidades = in één van restaurants in de omgeving; voltar = terugkeren.
Vertaling: Ik at om één uur (in de middag), dikwijls om half twee, in één van restaurants in de omgeving en keerde terug naar het kantoor.
- Havia dias em que eu falava mais de cinquenta vezes ao telefone.
mais de = meer dan; cinquenta vezes = vijftig keer
Vertaling (letterlijk!!) Er waren dagen waarop ik meer dan vijftig keer sprak aan de telefoon. **Beter:** Er waren dagen waarop ik meer dan vijftig keer telefoneerde.
- As cartas eram tantas que a minha secretária, ou um dos assistentes, assinava por mim.
tanto = zoveel; assinava = ondertekende
Vertaling: De brieven waren zo talrijk dat mijn secretaresse of één van mijn assistenten tekende voor mij.
- E, sempre, no fim do dia, eu tinha a impressão de que não havia feito tudo.
no fim do dia = em o fim de o dia = aan het einde van de dag;
eu tinha a impressão de que não havia feito tudo. = had ik de indruk dat ik niets had gedaan.

Opdracht 2

Geef aan waar de klemtoon ligt!

Voorbeeld: casa – casa

1. assinava
2. secretária
3. salvou
4. sábio
5. ninguém
6. levar
7. favor
8. escritório
9. Brasil
10. pensei

BRAZILIAANS LES 9

9.10 **Opdracht 3 Oefening met de onregelmatige werkwoorden poder en vir.**

Vertaal in het Portugees!		
1	zij kunnen	=
2	ik kwam (prf.)	=
3	ik kon (ipf.)	=
4	zij kwamen (ipf.)	=
5	ik kon (prf.)	=
6	zij konden (prf.)	=
7	zij kwamen (prf.)	=
8	jullie kwamen (prf.)	=
9	ik kan	=
10	zij konden (ipf.)	=

9.11 **O conjuntivo** (De aanvoegende wijs)

In onze taal kennen we ook de aanvoegende wijs. De aanvoegende wijs wordt echter nog maar zelden gebruikt.

Hier volgen enkele voorbeelden: uw wil **geschiede**, het **ga** je goed, **leve** de koningin!.

In het Portugees staat de aanvoegende wijs (conjuntivo) vaak achter het woordje "que". Voorbeeld: Espero que você **coma** bem. (Ik hoop dat je goed eet.) De conjuntivo gebruikt men bij twijfel, onzekerheid, wilsuitingen en wensen.

De aanvoegende wijs heet in het Portugees "conjuntivo"

Voorbeelden:

- Espero que você **beba** bem. (Ik hoop dat je goed drinkt.)
- Ela duvida que ele **parta** amanhã. (Zij twijfelt of hij morgen vertrekt.)
- Talvez ela **faça** um bolo. (Misschien maakt zij een taart.)
- É possível que ele me **ame**. (Het is mogelijk dat hij van me houdt.)

U ziet:

i.p.v. "bebe" staat er "beba",

i.p.v. "parti" staat er "parta",

i.p.v. "face" staat er "faça",

i.p.v. "ama" staat er "ame".

In de volgende tabel vindt u de vervoeging van de werkwoorden op –ar, –er en –ir.

BRAZILIAANS LES 9

PRS. CON.			
	falar	comer	partir
eu, você, ele, enz.	fale	coma	parta
Nós	falemos	comamos	partamos
vocês, eles	falem	comam	partam

Nog enkele voorbeelden:

- É incrível que eles estudem tanto. (Het is ongelooflijk dat zij zoveel studeren.)
- Duvido que ele passe nos exames. (Ik twijfel eraan of hij door de examens komt.)
passar = hier: komen door
- Espero que eles abram a porta. (Ik hoop dat zij de deur open doen.)

De conjuntivo gebruikt men ook bij "**wilsuitingen**" laten we. Hier volgen enkele voorbeelden:

- Laten wij eten! (Comamos!)
- Laten wij vertrekken! (Partamos!)
- Laten spreken! (Falemos!)
- Fale! (spreek!)
- Coma! (Eet!)
- Parta! (Vertrek!)

N.B. !! Fale! = Spreek! (gezegd tegen **één** persoon)

Falem! = Spreek! (gezegd tegen **meerdere** personen)

9.12 **Verbos reflexivos** (Wederkerende werkwoorden)

Ook wij kennen in onze taal wederkerende werkwoorden.

Een voorbeeld is het werkwoord "zich herinneren".

De vervoeging daarvan luidt: ik herinner me, jij herinnert je, hij herinnert zich, enz.

Veel wederkerende werkwoorden in het Portugees zijn in onze taal geen wederkerend werkwoord.

Zo betekent het wederkerend werkwoord **deitar-se** in onze taal "**naar bed gaan**".

Hier volgen enkele wederkerende werkwoorden:

casar-se	trouwen
chamar-se	heten
deitar-se	naar bed gaan.
enganar-se	zich vergissen
lembrar-se	zich herinneren
levantar-se	opstaan

BRAZILIAANS LES 9

Deze werkwoorden worden als volgt vervoegd:

eu **me chamo**; (ik heet)

você,ele,ela **se chama**;

nós **nos chamamos**;

vocês, eles, elas **se chamam**

Voorbeelden:

- Ele sempre se engana. Hij vergist zich altijd.
- Eles sempre se levantam cedo. Zij staan altijd vroeg op.
- Como você se chama? Hoe heet je?
- Nós nos deitamos tarde. Wij gaan laat naar bed.

9.13

HERHALING**Opdracht 4 "Lijntrekken"**

xxxxxxxxxx			1	prijs
casar-se	1		2	dikwijls
preço	2		3	aanzetten
habitantes	3		4	trouwen
às vezes	4		5	einde
lembrar-se	5		6	vijftig
rei	6		7	naar bed gaan
embora	7		8	inwoners
fim	8		9	terugkeren
deitar-se	9		10	zich herinneren
cinquenta	10		11	koning
voltar	11		12	wijsheid
ligar	12		13	hoewel
xxxxxxxxxx			14	omdat

BRAZILIAANS LES 9**Opdracht 5 Traduza para a holandês** (Vertaal in het Nederlands)

1. Antigamente (vroeger) ele amocava em uma hora.
2. Sempre eu tinha a impressao de que não havia feito tudo.
3. Ora, naquela cidade vivia um homem pobre mas sábio.
4. Pode levar tres pessoas?
5. Qual o preço para o centro?
6. Ela duvida que ele parta amanhã.
7. Eles sempre se levantam cedo.
8. É possível que ele me ame.
9. Eu bebo muito.
10. Elas comem muita carne.
11. Eles moram no centro da cidade?
12. Duvido que ele passe nos exames.
13. Talvez ela faça um bolo.
14. Eu trabalhei duramente.
15. Como você se chama?

Opdracht 6 Traduza para o português (Vertaal in het Portugees)

1. Ik eet veel vlees.
2. Ik hoop dat hij goed drinkt.
3. Kunt u ons a.u.b. naar het centrum brengen?
4. Hoeveel is het?
5. Hoe heten zij?
6. Ik sta altijd vroeg op.
7. Laten wij vertrekken.
8. Wij hebben een groot huis.
9. Laten wij niet spreken!
10. Wij zijn in Rio geweest.
11. Het huis dat je ziet is mooi.
12. Ik twijfel eraan of hij door de examens komt.

Opdracht 7 Preencha!

Havia uma ..... cidade, de poucos habitantes. Um ..... poderoso veio contra ela, cercou-a com muitos dispositivos de .....

Ora, naquela cidade vivia um homem pobre mas ....., e com sua sabedoria ele salvou a .....

No entanto, ninguém se ..... mais daquele pobre. Por isso pensei: Embora a sabedoria seja melhor do que a ....., a sabedoria do pobre é desprezada, e logo suas ..... são esquecidas.

BRAZILIAANS LES 99.14 **EINDTOETS****Opdracht 8 Preencha e traduza!** (Vul in en vertaal!)

1. c...d...de = ...
2. c...nqu...nta = ...
3. ...mb...ra = ...
4. ...nt...g...mente= .....
5. d...r...m...nte = ...
6. pr...ç... = ...
7. t...lv...z = ...
8. b...l... = ...
9. s...b...d...ria = ...
10. f...m = ...

Opdracht 9 Traduza para a holandês (Vertaal in het Nederlands)

1. Pode levar tres pessoas?
2. Qual o preço para o centro?
3. Quanto é?
4. Duvido que ele passe nos exames.
5. Eles moram no centro da cidade?
6. Ela duvida que ele parta amanhã.
7. Eles sempre se levantam cedo.
8. Havia uma pequena cidade, de poucos habitantes.
9. Um rei poderoso cercou-a.
10. É possível que ele me ame.
11. Quero (ik wil) que você estude.
12. Espero que eles abram a porta.

Opdracht 10 Traduza para o português (Vertaal in het Portugees)

1. Ik drink veel.
2. Ik hoop dat hij goed eet.
3. Hoe heet jij?
4. Wij staan altijd vroeg op.
5. Laten wij werken.
6. Hij heeft een groot huis.
7. Laten wij niet spreken!
8. Wij zijn in Rio geweest.
9. Het huis dat je ziet is mooi.
10. Ik twijfel eraan of zij door hun examens komen.
11. Ik wil dat je komt.
12. Het is ongelooflijk dat zij zoveel studeren.

BRAZILIAANS LES 99.15 **ANTWOORDEN****Opdracht 1**

1. compraram 2. comem 3. aprenderemos 4. estava 5. bebo 6. parava 7. estivemos
8. almoçava 9. têm 10. viajamos 11. trabalhei 12. está 13. escreveu 14. pode

Opdracht 2

1. assinava 2. secretária 3. salvou 4. sábio 5. ninguém 6. levar 7. favor
8. escritório 9. Brasil 10. pensei

Opdracht 3

1. eles podem 2. eu vim 3. eu podia 4. eles vinham 5. eu pude 6. eles puderam
7. eles vieram 8. vocês vieram 9. eu posso 10. eles podiam

Opdracht 4

1-4, 2-1, 3-8, 4-2, 5-10, 6-11, 7-13, 8-5, 9-7, 10-6, 11-9, 12-3.

Opdracht 5

1. Vroeger at hij om één uur. 2. Altijd had ik de indruk dat ik niets had gedaan.
3. Welnu, in die stad woonde een arme maar wijze man. 4. Kunt u drie personen
meenemen? 5. Wat kost een rit naar het centrum? 6. Zij twijfelt eraan of hij morgen
vertrekt. 7. Zij staan altijd vroeg op. 8. Het is mogelijk dat hij van me houdt. 9. Ik drink
veel. 10. Zij eten veel vlees. 11. Wonen zij in het centrum van de stad? 12. Ik twijfel
eraan of hij door de examens komt. 13. Misschien maakt zij een taart. 14. Ik heb werk
hard gewerkt. 15. Hoe heet je?

Opdracht 6

1. Eu como muita carne. 2. Eu espero que ele beba bem.
3. Pode levar-nos para o centro por favor? 4. Quanto é? 5. Como eles se chamam?
6. Eu sempre me levanto cedo. 7. Partamos! 8. Nós temos uma casa grande.
9. Não falemos! 10. Nós estivemos no Rio. 11. A casa que você vê é bonita.
12. Duvido que ele passe nos exames.

Zie volgende pagina!

BRAZILIAANS LES 9

Opdracht 7

Havia uma **pequena** cidade, de poucos habitantes. Um **rei** poderoso veio contra ela, cercou-a com muitos dispositivos de **guerra**.

Ora, naquela cidade vivia um homem pobre mas **sábio**, e com sua sabedoria ele salvou a **cidade**. No entanto, ninguém se **lembrou** mais daquele pobre.

Por isso pensei: Embora a sabedoria seja melhor do que a **força**, a sabedoria do pobre é desprezada, e logo suas **palavras** são esquecidas.

Opdracht 8

1. **cidade** = stad
2. **cinquenta** = vijftig
3. **embora** = hoewel
4. **antigamente** = vroeger
5. **duramente** = hard
6. **preço** = prijs
7. **talvez** = misschien
8. **bolo** = taart
9. **sabedoria** = wijsheid
10. **fim** = einde

Opdracht 9

1. Kunt u drie personen meenemen? 2. Wat kost een rit naar het centrum?
3. Hoeveel is het? 4. Ik twijfel eraan of hij door zijn examens komt. 5. Wonen zij in het centrum van de stad? 6. Zij twijfelt eraan of hij morgen vertrekt. 7. Zij staan altijd vroeg op. 8. Er was een kleine stad met weinig inwoners. 9. Een machtige koning omsingelde haar. 10. Het is mogelijk dat hij van me houdt. 11. Ik wil dat jij goed studeert. 12. Ik hoop dat zij de deur opendoen.

Opdracht 10

1. (Eu) Bebo muito. 2. (Eu) Espero que ele coma bem. 3. Como você se chama?
4. Nós sempre se levantamos cedo. 5. Trabalhemos! 6. Ele tem uma casa grande.
7. Não falemos! 8. Nós estivemos no Rio. 9. A casa que você vê é bonita.
10. Duvido que eles passem seus exames. 11. Quero que você venha. 12. É incrível que eles estudem tanto.

EINDE VAN DEZE LES!